



Etämyynnin asema lainsäädännössä

Etämyyntiseminaari elintarvikealan valvojille ja toimijoille

3.12.2015

Hanna Brotherus

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira

Elintarvikelainsäädännön päämääränä on...

...kuluttajien etujen suojeleminen!



Elintarvikelainsäädännön on pyrittävä suojaamaan kuluttajien etuja sekä tarjoamaan kuluttajille lähtökohdat tietoon perustuvien elintarvikevalintojen tekemiseksi.

Elintarvikelain tarkoituksena on mm.

- 1) **varmistaa** elintarvikkeiden ja niiden käsittelyn **turvallisuus ja laatu**;
- 2) **varmistaa**, että elintarvikkeista annettava tieto on totuudenmukaista ja riittävää **eikä johda harhaan**;
- 3) **suojata** kuluttajaa elintarvikemääräysten vastaisten elintarvikkeiden aiheuttamilta **terveysvaaroilta ja taloudellisilta tappioilta**;
- 4) **turvata korkealaatuinen elintarvikevalvonta**; ja
- 5) osaltaan **parantaa elintarvikealan toimijoiden toimintaedellytyksiä**

Kuluttajien etuja suojellaan elintarvikevalvonnalla, joka kohdistuu elintarvikealan toimijoihin

Kuka/mikä on elintarvikealan toimija?

Elintarvikeyrityksellä tarkoitetaan

voittoa tuottavaa tai tuottamatonta, julkista tai yksityistä yritystä, joka toteuttaa mitä tahansa toimia, jotka liittyvät mihin tahansa elintarvikkeiden tuotannon, jalostuksen tai jakelun vaiheisiin;

Elintarvikealan toimijalla tarkoitetaan

luonnollista tai oikeushenkilöä tai -henkilöitä, jotka ovat vastuussa elintarvikelainsäädännön vaatimusten noudattamisen varmistamisesta valvonnassaan olevassa elintarvikeyrityksessä

rajanvetoja: mainostoimisto? Facebook-sivujen ylläpitäjä?

Elintarvikealan toimijan ilmoittamisvelvollisuus

- Elintarvikealan toimijoiden toiminta kuuluu elintarvikevalvonnan piiriin, muiden ei
- Elintarvikevalvonnan piiriin ”pääseminen” edellyttää, että viranomaisen saa tietää, kuka tekee, missä ja mitä
- Siksi toimijan on tehtävä toimintaansa koskeva ilmoitus/ hyväksymishakemus oman kuntansa elintarvikevalvontaviranomaiselle
- Toiminnasta riippuen kyse voi olla esim.
 - alkutuotantoilmoituksesta
 - elintarvikehuoneistoilmoituksesta
 - laitoksen hyväksymishakemuksesta
- Voi myös olla, että toiminta edellyttää useampaa ilmoitusta

Ns. virtuaalihuoneistot ja elintarvikehuoneistoilmoitus

VIRTUAALIHUONEISTO

= elintarvikehuoneisto, joissa elintarvikkeita ei fyysisesti käsitellä

Pääsääntö: elintarvikehuoneistosta tehtävän ilmoituksen käsittelee elintarvikehuoneiston sijaintikunnan valvontaviranomainen.

Ilmoituksen sellaisesta elintarvikehuoneistosta, jossa elintarvikkeita ei fyysisesti käsitellä (ns. virtuaalihuoneisto), käsittelee elintarvikehuoneiston sijaintikunnan tai toimijan kotikunnan valvontaviranomainen.

-> jos etämyyntibisnestä pyritetään virtuaalihuoneistosta, joka on käytännössä pelkkä ”läppäri”, ilmoitus tehdään toimijan kotikunnan valvontaviranomaiselle

-> huom! pelkkä virtuaalisen kauppapaikan tekninen ylläpitäjä ei ole elintarvikealan toimija eikä siten velvollinen tekemään elintarvikehuoneistoilmoitusta

TOIMIJAN VASTUUT JA VELVOLLISUUDET

EU-asetuksessa 178/2002 (ns. yleinen elintarvikeasetus) ja elintarvikelaissa (23/2006)

1. Velvollisuus tuntea lainsäädäntö
2. Velvollisuus tietää myymiensä elintarvikkeiden ominaisuudet ja mahdolliset riskit
3. Velvollisuus toimia yhteistyössä viranomaisen kanssa
4. Velvollisuus ilmoittaa viranomaiselle omavalvonnassa tai muulla tavoin tietoon tulleista terveysvaaroista tai terveysvaaraan viittaavasta epäilystä

-> toimijoilla laaja vastuu myymistään tai markkinoille saattamistaan elintarvikkeista

Etämyynnin käsite elintarviketietoasetuksessa

Etämyynti = etäviestintävälineillä tapahtuvaa elintarvikkeiden myyntiä

”Etäviestintävälineellä” tarkoitetaan välinettä, jota voidaan käyttää elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisen sopimuksen tekemiseen ilman, että nämä kaksi osapuolta ovat samaan aikaan paikalla

Internet, postimyynti, postimyyntiluettelo...

Ovatko REKO-ruokaryhmät yms. Facebookissa olevat ryhmät ruoan nettikauppaa koskevien vaatimusten alaisia?

-> ruokaryhmän kautta tuotteitaan välittävät ovat elintarvikealan toimijoita
-> kaupat tehdään netissä esim. Facebookissa = kyse etämyynnistä

= kyse elintarvikealan toimijoiden etämyynnistä, jota elintarvikelainsäädäntö koskee ja joka on elintarvikevalvonnan kohteena

Kysymyksiä ja vastauksia

Kysymys 1

Kuka on velvollinen tekemään elintarvikkeiden nettikauppaa koskevan ilmoituksen kunnan elintarvikevalvontaan ja mikä toiminta nettisivujen hallinnassa on vapaata ilmoitusvelvollisuudesta?

Vastaus:

Elintarvikealan toimija on velvollinen tekemään ilmoituksen.

Jos nettisivuja ylläpitää ja päivittää ns. tekninen taho (mainostoimisto, it-yritys tms.), vastaa nettisivujen lainsäädännön mukaisuudesta kuitenkin aina elintarvikealan toimija. Elintarvikealan toimija ei voi ulkoistaa vastuutaan!

Kysymyksiä ja vastauksia

Kysymys 2

Nettisivun ylläpito voi olla palveluntuottajan vastuulla. Valvotaanko tätä nettisivun ylläpitäjää siitä, miten tietoja päivitetään, jos valmistaja tai myyjä haluaa korjata nettitekstejä?

Vastaus:

-> Elintarvikevalvontaviranomaiset valvovat nettisivuja, mutta valvontatoimet (selvityspyynnöt, mahdolliset pakkokeinopäätökset jne) kohdistetaan vain elintarvikealan toimijoihin

-> Elintarvikealan toimijat vastaavat siitä, että nettisivuilla annettavat tiedot ovat lainsäädännön mukaisia.

Etämyynnin valvonta EU:n valvonta-asetuksen (882/2004) uudistuksen jälkeen (art. 35)

Näytteenotto etäviestintävälineiden välityksellä myytäviksi tarjottavista eläimistä ja tavaroista

1. Kun on kyse etäviestintävälineiden välityksellä myytäviksi tarjottavista eläimistä ja tavaroista, toimivaltaisten viranomaisten toimijoilta tunnistautumatta tilaamia näytteitä voidaan käyttää virallisiin valvontatarkoituksiin.

Sampling of animals and goods offered for sale by means of distance communication

1. In the case of animals and goods offered for sale by means of distance communication, samples ordered from operators by the competent authorities without identifying themselves may be used for the purposes of an official control.

Etämyynnin valvonta EU:n valvonta-asetuksen (882/2004) uudistuksen jälkeen (art. 35)

Näytteenotto etäviestintävälineiden välityksellä myytäväksi tarjottavista eläimistä ja tavaroista

2. Toimivaltaisten viranomaisten on ryhdyttävä kaikkiin toimiin varmistaakseen, että toimijat, joilta näytteet tilataan 1 kohdan mukaisesti,

Sampling of animals and goods offered for sale by means of distance communication

- 2. Competent authorities shall take all steps to ensure that the operators from whom the samples are ordered in accordance with paragraph 1:

Etämyynnin valvonta EU:n valvonta-asetuksen (882/2004) uudistuksen jälkeen (art. 35)

Näytteenotto etäviestintävälineiden välityksellä myytäväksi tarjottavista eläimistä ja tavaroista

- a) saavat tiedon siitä, että kyseiset näytteet otetaan virallisen valvonnan yhteydessä ja tarpeen mukaan analysoidaan tai testataan tällaisia virallisia valvontatarkoituksia varten; ja
- b) Jos 1 kohdassa tarkoitettut näytteet analysoidaan tai testataan, ovat oikeutettuja käyttämään 34 artiklan 1 kohdassa säädettyä oikeutta pyytää toista asiantuntijalausuntoa.

Sampling of animals and goods offered for sale by means of distance communication

- (a) are informed that such samples **have been** taken in the context of an official control and, where appropriate, **are** analysed or tested for the purposes of such official control; and,
- (b) where the samples referred to in paragraph 1 are analysed or tested, are entitled to exercise the right to apply for a second expert opinion provided for in Article 34(1).

Etämyynnin valvonta EU:n valvonta-asetuksen (882/2004) uudistuksen jälkeen (art. 35)

Näytteenotto etäviestintävälineiden välityksellä myytäväksi tarjottavista eläimistä ja tavaroista

Sampling of animals and goods offered for sale by means of distance communication

-

3. The provisions of paragraphs 1 and 2 shall apply to delegated bodies and natural persons to whom certain official controls tasks have been delegated.

Etämyynnin valvonta EU:n valvonta-asetuksen (882/2004) uudistuksen jälkeen (art. 135)

Todettuun säännösten noudattamatta jättämiseen liittyvät tutkimukset ja toimenpiteet

1. Jos todetaan, että säännöksiä ei ole noudatettu, toimivaltaisten viranomaisten on

i) Määrättävä asianomaisen toimijan toiminta ja tarvittaessa sen hallinnoimat tai käyttämät internetsivustot kokonaisuudessaan tai osittain lakkauttaviksi tarvittavan pituiseksi ajanjaksoksi;

Actions in case of established non-compliance

1. Where the non-compliance is established, the competent authorities shall

(i) order the cessation for an appropriate period of time of all or part of the activities of the operator concerned and, where relevant, of the Internet sites it operates or employs

Tulevaisuudennäkymiä

Erilaisia etämyynnin järjestämis- ja hallinnointitapoja syntyy koko ajan lisää

→ tänä päivänä tehtävät tulkinnat eivät välttämättä sovellu huomenna keksittäviin etämyyntitapoihin

→ elintarvikelainsäädännön ja -valvonnan päämääränä oleva kuluttajansuoja ei saisi vaarantua

Myös etämyynnin kasvun myötä elintarvikkeiden valmistaminen kotona (kotirauhan piirissä) on lisääntymään päin

→ tarve tehdä tarkastuksia kotirauhan piiriin kasvaa



Hanna Brotherus
3.12.2015

